

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1999.
MÁJUS

CXXXIV. évfolyam

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

CXXXIV. évfolyam 5. szám

(május)

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

A Szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai:

dr. Bartha Dénes, Bartha Pál, dr. Bondor Antal,
Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Király Pál, Oláh Tibor,
Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán,
Szakács László, Tóth Miklós.

Dr. Járasi Lőrinc

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-9715-255
Internet: <http://larix.eke.hu/oe>

Tervezőszerkesztő:
SÁGI MARGIT
Telefon/fax: 351-7253

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: Csathó és Társa Nyomdaipari Kft.
Eger

Felelős vezető: Csathó Emil

A kézirat lezárva: 1999. április 26.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti: az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.) Megjelenik havonta.

A címlaphoz: A kaszói kisvasút Karácsony
nevű mozdonya

Fotó: Pápai Gábor

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráskért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Júniusi számunk tartalmából:

**Vándorgyűlés 1999,
Szolnok**

ERDÉSZETI POLITIKA

- Dr. Koloszar József: Mi lesz veled Soproni Egyetem?
A III. Országos Erdő-, Vad- és Fagazdaság-tudományi
Fórum 129
Dauner Márton: Az Európai Unió és a magyar
erdőgazdálkodás (3.) 135

ERDÉSZETI TUDOMÁNY

- Somogyi Zoltán: Ötéves az Európai Erdészeti Intézet 139

MAGÁNERDŐ-GAZDÁLKODÁS

- Dr. Mészáros Károly – Dr. Lett Béla – Pongrácz Katalin:
Az erdőtelepítés – mint alternatív földhasznosítás –
ökonómiai kérdései 142

TERMÉSZETVÉDELEM

- Dr. Tóth Béla: Az európai fekete nyár (*Populus nigra*)
genetikai forrásainak megőrzése 146
Dr. Bartha Dénes: Veszélyeztetett erdőtürelésaink XV.
(Sziki tölgyesek) 148

AZ ÉV FÁJA

- Dr. Molnár Sándor: A hegyi szil fájának tulajdonságai,
ipari felhasználása 149

ERDŐKERÜLŐBEN

- Káldy József – Dr. Lengyel László: Javaslat a hatóságilag
elrendelt erdészeti növényvédelmi munkák finanszírozására 150
Dr. Somkuti Elemér: A megszólított válasza dr. Madas
Andrásnak 152
Leipold Árpád: Száz éve jelent meg Vadas Jenő
Erdőműveléstana 152
Dr. Czerny Károly: Randevű az öreg bakkal 153
Detrich Miklós: Új fűrészüzem Szántódon 154
Apatóczky István: Az őz 154
Dr. Szodfridt István: Búcsú a kamarástól 156
Czuczor Ferenc: Vadászat puska nélkül 157
KÖNYVISMERTETÉS 157
EGYESÜLETI HÍREK 158

CONTENTS

- Somogyi, Z.: The European Forest Institute (EFI) is five
years old 139
Mészáros, K., Lett, B., Pongrácz, G.: Some economic
questions of afforestations as a form of alternative land use 142
Tóth, B.: Preservation of the gene source of Black Poplar
(*Populus nigra*) 146

INHALT

- Somogyi, Z.: Das Europäische Institut für
Forstwissenschaft (EFI) ist fünf Jahre alt 139
Mészáros, K., Lett, B., Pongrácz, G.: Über die
ökonomische Fragen der Aufforstungen als alternativen
Landnutzungen 142
Tóth, B.: Die Bewahrung der genetischen Quellen der
Schwarzpappel (*Populus nigra*) 146

E havi számunk szerzői

Apatóczky István	Pilisi Parkerdő	Budakeszi
Bartha Dénes	Egyetem	Sopron
Czerny Károly	erdőmérnök	Rácskeve
Czuczor Ferenc	erdész	Pécs
Dauner Márton	FVM	Budapest
Káldy József	OEE	Budapest
Koloszar József	Egyetem	Sopron
Leipold Árpád	erdőmérnök	Németország
Lengyel László	BEFAG Rt.	Keszthely
Lett Béla	Egyetem	Sopron
Mészáros Károly	Egyetem	Sopron
Molnár Sándor	Egyetem	Sopron
Pongrácz Katalin	Egyetem	Sopron
Somkuti Elemér	Egyetem	Sopron
Somogyi Zoltán	ERTI	Budapest
Szodfridt István	Egyetem	Sopron
Tóth Béla	erdőmérnök	Debrecen

DR. KOLOSZÁR JÓZSEF

Mi lesz veled Soproni Egyetem?

A küszöbön álló felsőoktatási integráció kapcsán erdész- és faipar szakmánk részéről az utóbbi időben több – az Egyetem jövőjét és nevét féltő – észrevétel, javaslat jutott el hozzánk, egyetemi vezetőkhez. Az érdeklődés, az aggodalom meghatóan jólesik nekünk, hiszen mi is együtt lélegzünk az erdész-faiparos társadalommal, s nap mint nap érezzük és élvezzük áldozatos támogatását.

Jelen írásommal régi adósságot szeretnék törleszteni, nevezetesen részletes tájékoztatást adni az integrációs folyamatról, és az Egyetemünkkel kapcsolatos jövőbeni terveinkről. Hogy ezt miért nem tettem meg eddig írásos formában, annak bonyolult okai vannak. Ezek közül csak egyet emelek ki: a Kormány és a felsőoktatást felügyelő minisztérium (ma Oktatási Minisztérium) az elmúlt 4-5 évben oly gyakran változtatta integrációs elképzeléseit, hogy azt az érintett intézmények alig tudták követni. Rengeteg előkészítő munkánk vált feleslegessé, ezt bizonyítandó, elég ha csak a mi hánykolódásunkat ismertetem.

Előjáróban néhány gondolat a felsőoktatási integráció szükségességéről. Való igaz, hogy a fejlettebb nyugat-európai országokhoz képest Magyarországon a lakosság számához viszonyítva túl sok az önálló felsőoktatási intézmény. Ennek történelmi és politikai okai vannak (Trianon, Rákosi-rendszer, felsőfokú technikumok főiskolákká történő átalakítása). Elfogadható ezek számának csökkentése akkor, ha ez együtt jár a képzési kínálat bővítésével és a gazdaságosabb működtetéssel.

Ha az első feltételt vizsgáljuk, belátható, hogy a csökkentés nem járhat egyes intézmények felszámolásával, csakis olyan racionális összevonásokkal, melyek a második feltételt (gazdaságosság) is kielégítik.

Az utóbbi néhány évben a felsőoktatásban tanuló fiatalok létszáma csaknem megkétszereződött. (Egyetemünkön majdnem megháromszorozódott.)

A megnövekedett létszámot a szükséges infrastruktúra képtelen volt követni. Magyarország teherbíró képessége véges, saját erejéből a szükséges fejlesztéseket a következő 10 évben sem tudja finanszírozni, ezért néhány éve a Világbankhoz fordult támogatásért. A Világbank a támogatást kölcsön formájában (150+100 millió USD öt évre) folyósítja, de rendkívül kemény feltételekhez kötve. Egyik ilyen feltétel az önálló felsőoktatási intézmények számának radikális csökkentése (12 egyetem, 11 főiskola), és ezeknek a jelenleginél gazdaságosabb működtetése.

A leírtaimól remélem világosan kiderül, hogy az integrációnak elsősorban gazdasági kényszerítő okai vannak, azaz a **felsőoktatás fenntartása és fejlesztése csak a Világbanktól kapott támogatással hajtható végre.** Ezt az indokot az egyetemek és főiskolák vezetőinek meg kellett érteniük, és ki-ki a maga módján partner után nézett, mielőtt még nemkívánatos társat erőltettek volna rá.

Igy tett a mi Egyetemünk is, annak érdekében, hogy bármely integrációban vezető szerepet és soproni központot tudjon magának biztosítani.

Első lépésben 1992-ben megalakult a Nyugat-magyarországi Egyetemi Regionális Szövetség (Soproni Egyetem, Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely, Pannon Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kara, Mosonmagyaróvár, Benedek Elek Pedagógiai Főiskola, Sopron). A Szövetség nem titkolt célja az volt, hogy később regionális egyetemmé váljék, Sopron központtal. 1995-től már lehetőség nyílt integrációs pályázattal fejlesztési pénzeszközökhöz jutni. Sajnos a pályázat előkészítése folyamán Egyetemünk és a szombathelyi főiskola nem tudott egyezsége jutni, a mosonmagyaróvári karnak pedig nem sikerült elszakadnia a Pannon Agrártudományi Egyetemtől. Így az országban a legelső között a Soproni Egyetem a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolával közösen nyújtott be integrációs pályázatot. A Főiskola a Soproni Egyetem egyik karaként kívánt a jövőben működni. A pályázat eredményes volt, s 1996-ban intézményeink 80 millió Ft-ot kaptak az egyesülés előkészítéséhez.

Az oktatási tárca akkori ígérete szerint az egyesülés már csak hónapok kérdése volt. Erre a biztatásra a két intézmény újabb fejlesztési pályázatot nyújtott be, amelyet nagy meglepetésünkre elutasítottak és egy újabb intézményfejlesztési terv elkészítésére köteleztek bennünket.

1997. második felében ismét változott a tárca integrációs koncepciója. Csak azon intézményeknek ígértek fejlesztési lehetőséget, amelyek az integráció révén minimum 7000 fő nappali hallgatót tudnak felmutatni. Egyetemünk kapcsolata időközben megjavult a szombathelyi Főiskolával, így 1998 tavaszán közös integrációs szándéknyilatkozatot nyújtottunk be (beleértve a soproni Pedagógiai Főiskolát is), melyet az oktatási tárca örömmel üdvözölt. A kormányváltás után szándékunkat megerősítettük az új Oktatási Minisztériumban is. A tárca támogatotta törekvésünket, és néhány hét múlva kértek minket, hogy bővítsük ki az integrációt a mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karral is. 48 órával később újabb hírt kaptunk, miszerint a szombathelyi főiskolával tervezett egyesülésünket a minisztérium nem támogatja, mert a főiskolának kiemelt főiskolai központ szerepet szán.

Ettől kezdve Szombathely nélkül a három intézmény 1999. február 24-ig nyugodt tempóban készült az egyesülésre, munkánkat az oktatási tárca példaértékűnek minősítette a nyilvánosság előtt is. Ennek eredményeként a Kormány elé terjesztett törvényjavaslatban az intézmények által közösen javasolt névvel (Nyugat-magyarországi Egyetem) a három intézmény egyenrangú partnerként alakítja meg az új Universitást.

Öriási meglepetésünkre a Kormány – előzetes megkérdezésünk, illetve értesítésünk nélkül – február 23-i ülésén a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolát is a leendő Nyugat-magyarországi Egyetem tagintézményei közé rendelte, és törvényjavaslatot végző jóváhagyásra ebben a formában terjeszti a Parlament elé. E sorok írásakor intézményeink a tiltakozások sorozatát végzik. A hosszadalmas történeti ismertetés talán érzékelteti vesszőfutásunkat, és megmagyarázza eddigi hallgatásunkat.

Ezek után próbálok válaszolni a címben feltett aggodó kérdésre.

A Soproni Egyetem mint szervezeti forma és önálló intézmény a törvényjavaslat szerint 1999. december 31-én megszűnik. Karai, az Erdőmérnöki Kar, a Faipari Mérnöki Kar, a Földmérési és Földrendezői Főiskolai Kar (Székesfehérvár) és a későbbiekben karrá váló Közgazdasági Intézet külön-külön, teljes önállósággal lesznek tagjai az új egyetemnek, az ugyancsak egy-egy karként integrálódó két (három?) partnerintézménnyel együtt.

Tudjuk, hogy igen sok Sopronban végzett kollégát felháborít az újabb névváltozás. Be kellett látnunk, hogy egy olyan, több mint 1000 hallgatót oktató kar, mint a mosonmagyaróvári (amely 1817-1972 között önálló egyetem volt), nem kényszeríthető a „Soproni Egyetem” név alá. **Társintézményeink nem hozzánk csatlakoznak, hanem velünk együtt – mellérendelt státuszban – alapítják meg az új egyetemet.**

Ne felejtjük el azt sem, hogy intézményünk egy ideig a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karaként működött, de az itt végzők a soproni campust tartják az Alma Maternek. Hagyományos karaink megmaradnak, és Sopronban működnek tovább. Sopronban lesz az új egyetem központja is. Biztos, hogy a jövőben találunk egy ennél szerencseesebb – esetleg a közös múltat utaló – nevet, de ehhez idő kell.

A Soproni Egyetem jelenlegi vezetőinek (rektor, rektorhelyettesek) mandátuma 1999. december 31-én lejár, az új vezetőket már egy új egyetemi tanács fogja megválasztani.

A képzés a karokon változatlan formában – reményeink és a Kormány ígérete szerint jobb körülmények között – tovább folyik.

Reméljük továbbá, hogy a soproni mérnöki karok az új szervezeti formában meghatározó és vezető szerepet fognak betölteni. A ránk kényszerített körülmények között minden erőfeszítésünk erre irányul, s ehhez várjuk szakmánk hathatós támogatását.

A III. Országos Erdő-, Vad- és Fagazdaság-tudományi Fórum

A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága március végén tartotta nagyrendezvényét, melynek témája

A kutatási eredmények szerepe és hasznosítása az erdő-, a vad- és a fagazdaság fejlesztésében

volt.

Zsúfolásig megtelt az Akadémia nagyterme, mely bizonyította, hogy nem volt hiábavaló *dr. Solymos Rezső* akadémikus hatalmas szervező munkája.

Az érkezők kézhez vehették az elmúlt év tudományos rendezvényein elhangzott előadásokból összeállított kötetet, amely *dr. Solymos Rezső* igényes szerkesztésében jelent meg. Az erdővel foglalatokodó szakembereknek izgalmas és tanulságos a kötet tanulmányozása. Az előadások lényegre törő szerkesztésével könnyű eligazodni, olykor szembesülni a szakmai törekvésekkel.

Egy ma is aktuális előadás a kötetből:

Természetközeli erdőgazdálkodás a BEFAG Rt. területén (Dr. Viharos Zsolt vezérigazgató)

1. Az 1980-as években az erdőgazdálkodásban kiemelt prioritást élvezett a megfogalmazott célkitűzések közül a **faanyaggyerés**.

Az erdőgazdálkodók arra voltak ösztönözve, hogy az **üzemtervi lehetőségeket maximálisan kihasználva ún. koncentrált fakitermelési technológiával** eleget tegyenek az elvárásoknak.

Háttérbe szorult az erdők természetes felújítása, teret engedve a tarvágásos üzem módnak. **Hatalmas tarvágott területek keletkeztek – olykor 30-40 ha –,** amelyek mesterséges felújítása nem kis problémát okozott az azzal foglalkozó szakembereknek. Ennek a gazdálkodási formának még ma is érezzük negatív hatását.

A BEFAG-nál a problémát fokozta **1978-1988 között az aprítékprogram**, 20-60 000 tonna aprítékot termeltünk évente. Ez nagy tarvágásokat, az erdőgazdálkodás „iparosítását” jelentette, máig is eltartó felújítási problémákat okozva. (1973: LKT traktorok belépnek.)

2. Mindezek mellett sokszor **erőltetett szerkezetátalakításokat végeztünk**. Eközben megváltozott a talaj vízháztartása (száraz évek). A nemesebb célállományok helyett (tölgy) sok esetben meg kellett elégednünk az olyan fafajokkal, amelyek a megváltozott biológiai viszonyokhoz jobban tudtak alkalmazkodni (CS-EKL). Az 1990-es évek elejétől szemléletváltás következett mind az üzem-

tervezés, mind az erdőgazdálkodás terén. Ennek ékes bizonyítéka az **1990-97 között vizsgált belépő kötelezettség – trv.-ffv. – aránya**.

A korábbi 30-40%-os arány jelentősen megváltozott.

A hajlam, hogy a ló túlsó oldalára kerülünk – általános magyar sajátosság.

Ez most úgy mutatkozik meg, hogy az erdőrendezés és a felügyelet a makkrakásban látja a „varázsszert”. Az elmúlt 3-5 évben a szükségesnél lényegesen nagyobb területen végeztünk alátélepitést, mint ahonnan az állományokat le lehet termelni. (Persze mi is „hagytuk magunkat” rábeszélni.)

Újabb párbeszéd és egyetértés.

A cserésekben, cseres-tölgyesekben: 3-5 ha-os makkrakás és/vagy alátélepités, panelos bekerítés vaddisznó ellen és 2-4 év múlva tarvágás. A felszárász-száraz termőhelyen tehát a tölgy erőltetése helyett a cser és az egyéb kemény fafajok (Gy, J, H, K) elegyítése a megoldás.

3. A **nemrég elfogadott erdő- és természetvédelmi törvény kötelezően elvárja az erdő kezelőjétől a természetes vagy természetközeli gazdálkodási módokat**. Erdőgazdaságunk is arra törekszik, hogy az erdőfelújításai során természetes erdőársulásokat hozzon létre ott, ahol ez lehetséges (pl. Bakony-bükkösök). Azokon a területeken, ahol a természetes felújítás nehézségekbe ütközik, mesterséges úton (makkrakásos vagy csemetével történő alátélepités) igyekszünk a majdani természetközeli állapotot elérni. Ez a módszer – természetesen – nagyobb szakmai odafigyelést, szemléletváltást, technológiai váltást és többletköltség-ráfordítást jelent (Forwarderes-kötélpályás fakitermelési technológia). **Piaci szemléletváltást is jelent**, mivel 2-3 év távlatában biztos prognosztizálható a kitermelésre kerülő fatömeg és ezzel gondoskodni kell az elhelyezéséről. **Ha viszont túl hosszú ideig várunk a végvágással, eltűnik a mesterségesen alátélepitett újulat**. Erdőgazdaságunk jelentős területe esik valamilyen védettségi kategóriába.

<i>Össz. terület:</i>	62 400 ha
<i>Összes erdőterület:</i>	59 600 ha
<i>Balatonfelvidéki Nemzeti Park:</i>	11 314 ha
<i>Magas-Bakonyi Tájvédelmi Körzet:</i>	7 386 ha
<i>Helyi (és egyéb) védettség:</i>	2 100 ha

Belépő kötelezettség 1990-97 között

Év	TRV (ha)	FFV (ha)	Összesen (ha)	FFV aránya az összeshez (%)
1990	424	310	734	42
1991	405	267	672	40
1992	334	276	610	45
1993	257	293	550	53
1994	136	267	403	66
1995	160	223	383	58
1996	136	231	367	63
1997	82	297	379	78

Ezek a területeken kötelező elvárás a természetes vagy természetközeli állapot megtartása, illetve elérése (biodiverzitás biztosítása).

A Balatoni Nemzeti Park területén (jelenleg 11 314 ha) az elegyetlen feketefenyvesek helyett lombelegyes-fekete-fenyves, majd a későbbi generációban teljes lomberdő. Ez az átalakítás „egy menetben” nem is megy, de nem is gazdaságos. Ahol nagy erővel újul a feketefenyő, elegyítésnek meg kell hagyni.

A molyhostölgy, a virágos kőris, a cser itt szinte „őshonos”. Ezek itt felújulnak, illetve felújíthatók. El kell ismerni ezeket a fajokokat állományolható fajokként.

Természetesen igyekszünk ezen céloknak eleget tenni, azonban a közeljövőben mindenképpen szükséges bizonyos pénzügyi forrásokat rendszeresen biztosítani.

Ennek szellemében át kell gondolni az egész erdőfelújítás finanszírozási körét, beleértve nemcsak a védett, hanem az egyéb erdőterületeket is. Ez egyben azt is jelenti, hogy az állam szerepvállalása költségvetési oldalról növekedni fog.

A tartamos erdőgazdálkodás biztosításához az állam szerepvállalása nem nélkülözhető.

4. A Balatoni Nemzeti Parkról, a Magas Bakony Tájvédelmi Körzet irányításáról, az Erdészeti Szolgálat hatósági szerepéről: Mind az erdőtvény, mind a természetvédelmi törvény nagyon szigorú, hatósági-adminisztratív jellegű, szinte „nem is érdekli” a gazdálkodás eredményessége.

A BNP és a AESZ vezetőivel, beosztott szakembereivel gyakori (szinte napi) szakmai konzultációkat folytatunk, terapi megbeszéléseket tartunk, így próbáljuk a törvényeket „emészthetővé” tenni a gazdálkodás számára. Az a határozott véleményem, hogy a mai helyzetben ez az egyetlen „üdvözítő” út, ezzel lehet eljutni a megoldás valamely közbelső és konkrét fokára.

○

A kötet végén dr. Bondor Antal, az MTA Erdészeti Bizottságának titkára az „Erdészeti szakkifejezések és magyarázatuk” fejezetben vitaanyagként jelenti meg a témával kapcsolatos definíciókat.

A nagyterembe lépőket a FAGOSZ könyvesboltnyi kínálata fogadta. A közel száz kiadványból kedvére válogathatott a szakember.

○

A plenáris ülést megelőzte az Akadémia Aranyszobájában egy rövid, ám annál kedvesebb esemény, melyen az erdőszet illusztris képviselői voltak jelen. Itt adta át dr. Fühler Ernő ERTI főigazgató a Vadas Jenő emléklapokat dr. Glatz Ferencnek, az Akadémia elnökének és dr. Madas Andrásnak. Míg a jelenlévők az elnök urat várták, dr. Solyomos Rezső szeretettel köszöntötte dr. Balázs István erdőmérnököt, az FVM Humánpolitikai Főosztályának vezető-

jét, aki megemlítette, hogy e posztion az 1940-es évek végén volt erdőmérnök. Jó munkát kívánva gratulálunk.

Erdészek a magyar nyelvért

Az Erdészeti Lapok f. év márciusi számában megjelent felhívás kapcsán sokan érdeklődtek, hogyan lehet befizetni a pénzzadományokat. Az adakozni szándékozók számára – kívánságuk közlését követően – csekket küldünk. Igényüket levélben, telefonon vagy telefaxon jelezzék Balogh László OEE régiófelelősnek.

Levélcím: Pilisi Parkerdő Rt. Pilismaróti Erdészete 2028 Pilismarót, Rákóczi út 17. Telefon/fax: (33) 471-169.

Dr. Solymos Rezső bevezetője után dr. Glatz Ferenc tartott sodró lendületű megnyitót. (A szerkesztő felkérte az elnök urat, hogy járuljon hozzá előadásának az Erdészeti Lapokban való közléséhez.) Kiemelte, hogy az erdő a közérdek része, s hogy a Horthy-korszakban mily kedvezően alakult az erdő és a társadalom kapcsolata. Évi 30 milliárd tonna szén-dioxidot bocsátanak ki a technika vívmányai, melyet egyre kevésbé tudnak lekötni a fogyatkozó erdőségek. A politika is egyre inkább tisztában van az ez irányú teendőivel. A talaj – levegő – társadalom konszenzusa kérdéseinek kell, hogy az Akadémia gazdája legyen. **Európa büszke lehet a magyar erdőkre**, mondta, majd felhívta a figyelmet a **környezetgondos ember nevelésének** fontosságára.

Fotó: Pösze Tamás

Dr. Mucsi Imre FVM h. államtitkár előadásából idézünk.

Magyarország ökológiai, geopolitikai adottságai, kulturális és gazdasági hagyományai, nemzetközi munkamegosztásban való részvétele, az időről időre változó hangsúlyok ellenére, hosszú távon egyértelmű meghatározói az agrárgazdaság helyzetének és fejlődésének.

A minőségi termelés minden bizonnyal az ország boldogulásának egyetlen esélye. A termelésfejlesztés minőségi dimenziói leginkább a felsőoktatás és a kutatás területén határozhatók meg. Az ágazat termékminőségének irányító szintű létrehozása és fejlesztése az egyetemi és főiskolai képzéstől, az ott és a kutatóintézetekben folyó tevékenység eredményességétől függ.

Az agrárkutatás minőségének mindenképpen az ágazat versenyképességében, fejlettségében, a minőségi termékek előállításában kell megjelennie.

A kutatási erőforrásokat a témák hazai szaktekintélyei által vezérelt munkamegosztás szerint célszerű csoportosítani, kiszűrve a gyakran tapasztalható káros párhuzamosságokat, megszüntetve a források szétaprózódottságát.

Az OECD és EU irányzatoknak megfelelően a kormányzat olyan közvetett és kombinált támogatást alkalmazhat, amely a vidékfejlesztést és az agrárgazdaságot egyaránt szolgálja, mégpedig a minőségbiztosítási és a környezetvédelmi irányítási rendszerek bevezetése, illetve az ezeket rendszerbe foglaló gazdálkodási, üzemi rendszerek révén.

Az elmondottak ismeretében a magyar erdőgazdálkodás fejlesztését illetően az erdőgazdálkodás nemzetgazdasági céljának:

Fotó: Pösze Tamás

– az európai erdőkért felelős miniszterek strasbourgi, helsinki és lisszaboni határozataira építkezve a magyar erdő gazdálkodás sajátosságainak megőrzését,

– az erdőkkel szemben támasztott sokrétű gazdasági és társadalmi igény hosszú távon történő biztonságos,

– a környezet- és természetvédelemmel, a földhasznosítás és a talajvédelem érdekeivel összehangoltan növekvő mértékű kielégítését kell tekinteni.

Az erdőgazdálkodást az agrárgazdaság egyik fontos részének tekintjük, kiemelve az erdő alternatív földhasznosításban, környezet- és természetvédelemben játszott szerepét. Olyanformán, hogy az erdészeti, környezet- és természetvédelmi, ipari, infrastrukturális és regionális érdekek egyensúlyban legyenek.

Elfogadva az erdővel szemben támasztott komplex társadalmi igényt, az erdőtelepítést és az erdőfelújítást ökológiai, ökonomiai és szociológiai igényeknek megfelelő, nemzeti léptékű feladatnak kell tekinteni úgy, hogy nagyobb – folyamatosan bővülő – erdőterület esetén bővíthet a védelmi funkciót betöltő, illetve a védett erdők területe is.

Hosszú távú stratégiai cél Magyarország erdősültségének növelése. Növekvő erdőtelepítési ütem esetén a kitermelhető fatömeg növekedésével számolhatunk.

Társadalmi érdek azonban a tartamos erdőgazdálkodás fenntartása. Ezért stratégiai szempontból az európai erdőkért felelős miniszterek határozatai irányadók, nevezetesen:

– az erdei ökoszisztémák megfigyelését célzó állandó próbaterek európai hálózatának kialakításáról,

– az erdei génkészletek megőrzéséről,

– az erdei tüzesetek decentralizált európai adatbankjának létrehozásáról,

– a hegyvidéki erdők kezelési módjának adaptálásáról az új környezeti viszonyokhoz,

– a fás növények fiziológiai kutatására szolgáló „EUROSILVA” hálózat bővítéséről,

– európai hálózat létrehozásáról, az erdei ökoszisztémák kutatásáról,

– irányelvek az európai erdők tartamos (fenntartható) gazdálkodásáról,

A televízió áprilisi „Erdőkerülőben” c. adása a NE-FAG Rt. területén okozott árvízkárokkal foglalkozott. Az erdőgazdaság részéről Szabó László vezérigazgató, az Ártéri Erdőbirtokossági Társulat nevében Luzsi József elnök nyilatkozott.

Fotó: Pösze Tamás

– általános irányelvek az európai erdők biológiai sokfélesége (biodiverzitás) megőrzéséről és fenntartásáról,
 – erdészeti együttműködésről a gazdasági átmenetben lévő országokkal,
 – az európai erdők kezelési stratégiáiról a klímaváltozáshoz történő hosszú távú alkalmazkodás érdekében,
 – „Emberek, Erdő, Erdészet”. A fenntartható (tartamos) erdőgazdálkodás társadalmi-gazdasági jelentőségének elősegítéséről,
 – a fenntartható erdőgazdálkodás összeurópai követelményeiről, mutatóiról (kritérium- és indikátorrendszer) és gyakorlati szintű irányelveiről.

Noha maga az erdőgazdálkodás „hivatalból” környezetvédő (a ciklikus termelési folyamatokból adódó pozitív hatásai következtében, szén-dioxid-lekötés, oxigéntermelés, a talaj szervesanyag-tartalmának gyarapítása), tevékenység jellegéből fakadóan rendszeresen beleavatkozik a természeti folyamatokba.

Az erdőgazdálkodásnak az ipari, infrastrukturális és kommunális szférából származó szennyeződésekkel is szembe kell néznie.

A pénzügyi szabályozásnál figyelembe kell venni, hogy az erdőgazdálkodás termelési ciklusának időtartama hosszú, a gazdálkodás során az emberi tevékenység és a biológiai folyamatok összefonódnak, az újratermelési folyamaton belül az erdőfelújítással kapcsolatos ráfordítások csak évtizedek múlva térülhetnek meg, ugyanakkor a haszonvételek hozamai az évtizedekkel azelőtti befektetések alapján jelentkeznek.

A fafeldolgozó ipar erdőgazdálkodással harmonizáló fejlesztése a cél, mivel jól működő fafeldolgozó ipar nélkül nincs életképes erdőgazdálkodás.

A minőség az erdőgazdálkodásban és a fafeldolgozásban tehát olyan fogalom, amely az erdő anyagi jellegű termékeinek, illetve a közcélú szolgáltatásoknak is jellemzője. A komplex folyamat az adott termőhelyre alkalmas fafajjal kezdődik és az erdő rendeltetésének megfelelő kínálat elérésével zárul. Szükségszerű tehát az erdészeti politika, az ökológiai kérdések, a mezőgazdasági tevékenység, a vidékfejlesztés és az iparpolitika ökonómiai keretben, stratégiai szinten történő kutatása, összehangolása, szintetizálása.

○

Dr. Tardy János KÖM h. államtitkár az erdőgazdálkodás és a természetvédelem viszonyát elemezte szókimondóan. (Az előadás részleteire azért nem térünk ki e helyt, mert ígéretet kaptunk hosszabb lélegzetű beszélgetésre.)

A Fórum részletes programja

- Erdészeti kutatási eredmények és szerepük az erdőgazdálkodásban (Dr. Führer Ernő kandidátus, az ERTI főigazgatója)
- A kutatás és az oktatás kapcsolatrendszere, kölcsönhatásai (Dr. habil. Koloszácz József kandidátus, tanszékvezető egyetemi tanár, a SE rektora)
- A kutatási eredmények gyakorlati hasznosítása (Káldy József vezérigazgató, Mecseki Erdészeti Rt., az OEE elnöke)

Fotó: Pösze Tamás

Felkért hozzászólók

- Dr. Balázs István FMV főosztályvezető: Kutatás – fejlesztés – humánpolitika
- Gémesi József ÁPV Rt. ügyvezető igazgatóh., erdészeti portfólió ig.: Az állami erdők kezelése – a műszaki fejlesztés az ökológiai és az ökonómiai követelmények tükrében
- Dr. Péti Miklós erdőmérnök, az OEE alelnöke: A magánerdő-gazdálkodás fejlesztése

Erdőgazdálkodási Szekció

- Az erdészeti génmegőrzés szükségessége és teendői (Dr. Mátyás Csaba, a mg. tud. doktora, intézményigazgató, egyetemi tanár, SE, albizottsági elnök)
- Az erdészeti génmegőrzés összeurópai szervezete – a Hátározatok megvalósítása (Dr. József Turok, Növénygenetikai Erőforrások Intézete, IPGRI, Róma)

Napfogyatkozás – 1999

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Élet és Tudomány Szerkesztősége közös napfogyatkozás megfigyelésre invitálja az arra kíváncsiakat.

Találkahely: Taliándörögd határa, az Imár dombon lévő kereszt. Időpont: 1999. augusztus 11-én, délelőtt 11 órakor.

Jelentkezni lehet az Erdészeti Lapok Szerkesztőségénél.

A helyszínen csillagász magyarázza az eseményt, melyet hazánkban csak 82 év múlva láthatunk újra.

- A Növényi Génbank Tanács Erdészeti Munkabizottsága génmegőrzési programja (*Dr. Bach István* kandidátus, az *OMMI főosztályvezetője*)
- A feketenyár génmegőrzésében elért eredmények (*Borovics A., dr. Gergács J., dr. Bordács S., dr. Bach I., Bagaméri G., Gabnai E.*)
- A tölgyek génmegőrzése a legújabb genetikai eredmények függvényében (*Dr. Bordács Sándor* kandidátus, *OMMI, Borovics Attila doktorandusz, ERTI*)
- Vadgyümölcsök génmegőrzése, különös tekintettel a vadkörtére (*Dr. Barna Tamás, Kiskunsági Erdészeti Rt.*)

Felkért hozzászólók:

- *Dr. Bondor Antal* kandidátus, az MTA Erdészeti Bizottság titkára, egyetemi tanár
- *Dr. Magas László* vezérigazgató, Kisalföldi Erdészeti Rt.
- *Dr. Rédei Károly* kandidátus, főigazgatóh. ERTI

Természetvédelmi és Erdővédelmi Szekció

- A természetvédelem tudományos alapjai (*Dr. Kovács Mátás* főosztályvezető, KÖM Természetvédelmi Hivatala)
- A nemzeti parkok szabályozó szerepe az erdőgazdálkodásban (*Duska József* igazgató, Bükki Nemzeti Park Igazgatósága)
- Védett természeti területek erdeinek kezelési problémái (*Dobrosi Dénes, Hortobágyi NP, Szabó Gábor, ÁESZ Kecskeméti Igazgatóság*)
- A légszennyezés erdőkre gyakorolt hatását megfigyelő európai program hazai eredményei (*Szepesi András* osztályvezető, ÁESZ, Budapest)
- Az integrált erdővédelem főbb irányai és lehetőségei Magyarországon (*dr. Tóth József* kandidátus, oszt. vez., *dr. habil Csóka György* kandidátus, tud. főmts. ERTI)
- Ökológiai vízpótlás a Fekete-Körös menti erdőkben (*Puskás Lajos* oktatási igazgató, DALERD Rt.)

Felkért hozzászólók:

- *Halász Gábor*, az ÁESZ főigazgatója
- *Dr. Szikra Dezső* igazgatóhelyettes, Duna-Ipoly NP Igazgatóság. EL Szerk. Biz. elnök.

Vadgazdálkodási Szekció

- Lehetőségek a fáciányesztésben (*Dr. Nagy Emil*, a mg. tud. doktora, egyetemi tanár, GATE)
- Apróvad élőhelygazdálkodás lehetőségei és korlátai (*dr. habil Faragó Sándor* kandidátus, a SE EMK dékánja)
- Egyes vadfajok állományhasznosítása a Tiszántúlon (*dr. Palotás Gábor* kandidátus, tanszékvezető egyetemi tanár, DATE)

- Nagyvadjaink szaporodási jellemzői (*dr. Náhlik András* PHD, egyetemi docens, SE)
- A gímszarvas élőhely-használata alföldi, telepített erdőségeken (*dr. habil Csányi Sándor* kandidátus, egyetemi docens, *Szemethy László* tud. m. üi., GATE)
- A vaddisznó egyes féregélősködőinek előfordulása és jelentősége (*dr. Sugár László* kandidátus, egyetemi docens, PATE Keszthely)
- Erdősávok szerepe a természetvédelemben és a vadgazdálkodásban (*dr. Jánoska Ferenc* kandidátus, egyetemi adjunktus, SE EMK)

Felkért hozzászólók:

- *Balsay Miklós*, a VADEX Rt. vezérigazgatója, Székesfehérvár
- *Hajdu Tibor* igazgató, ÁESZ Zalaegerszegi Igazgatóság

Fagazdasági Szekció

- A fahasznosítás helyzete Magyarországon (*dr. Kovács Jenő*, a mg. tud. doktora, c. egyetemi tanár, albizottsági elnök)
- A SE Faipari Mérnöki Kara, mint a fagazdasági kutatások bázisa (*dr. Boronkai László* kandidátus, a SE FMK dékánja)
- Faipari közcélú kutatási feladatok az ezredfordulón (*dr. Kovács Zsolt* kandidátus, kutatási rektorh., *dr. Németh József* kandidátus, egy. tanár SE)
- Az erdő és fatermék certifikáció helyzete és dilemmái (*dr. habil Molnár Sándor*, a mg. tud. doktora, intézeti-gazgató egyetemi tanár, SE FMK)
- Az Interspan Faforgáclapgyártó Vásárosneményi fejlesztése (*dr. Kelemen Miklós* ügyvezető igazgató)
- Alföldi fenyeveseink fájának magasabb értékű hasznosítási lehetőségei (*dr. habil Hargitai László, dr. habil Wittman Gyula, dr. Gerencsér Kinga* SE FMK)
- A faanyagvédelem környezeti összefüggései (*dr. Szontágh Pál*, az MTA doktora, *dr. Varga Ferenc* kandidátus int. ig. egyetemi tanár, SE)
- Az erdő- és fagazdaság kölcsönhatásai (*dr. Tóth Sándor* kandidátus, min. főtanácsos, FVM)

Felkért hozzászólók:

- *Dr. Winkler András*, az MTA doktora, az Erdészeti Bizottság elnökhelyettese, intézetigazgató
- *Dr. Peszlen Ilona* PhD, egyetemi docens, SE
- *Bognár Pál* igazgató, Egri Faipari Vállalat
- *Dr. habil Szalay József* egyetemi tanár, SE FMK

ISO 9002-vel a Zalaerdőnél

Az európai vevő onnan vásárol, ahol erdő lesz az erdő helyén

A Zalaerdő Részvénytársaságnál Feiszt Ottó vezérigazgató a cég nevében átvehette az ISO 9002 minőségbiztosítási rendszernek megfelelő működést igazoló, Brüsszelben kiállított oklevelet.

A bevezetett minőségbiztosítási rendszert a TÜV Rheiland Euroqua Kft. ellenőrizte. A minőségbiztosítás az rt. tevékenységében négy fontos területre: a mag- és csemetetermelésre, az erdő- és vadgazdálkodásukra vonatkozik. A hazai erdészeti gazdaságok közül – a Nagykunsági Erdőgazdaság után – az országban másodikként vezették be náluk az ISO 9002-es minőségbiztosítást.

Európában kezd általánossá válni az a követelmény, hogy csak onnan vásárolják a fát, ahol igazolhatóan tartamos erdőgazdálkodást folytatnak.

Az ISO 9002 minőségbiztosítási rendszer az rt.-nek mind a 9 erdészetiére kiterjed.

H. P. (Zalai Hírlap)